

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K. 12 — Za 6 mjeseci K. 6 — Za Šibenik
na godinu donošanjem u kuću K. 12. — Za Inozemstvo na godinu K. 12
suviše poštarski trošak. — Pojedini br. 10 para. — Plativo i utuživo u
Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. —
Oglasi, priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 30 para petit redak ili
po pogodbi. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne
vraćaju.

Što bi trebalo.

Svi Hrvati prate velikom napetošću događaje u Banovini. U našem narodu već se kao po nagonu čuti i zna, da je tamo središte našeg političkog života, da ono mora sve ostale dijelove okupiti i od njih sačiniti veličanstvenu cjelinu, narodnu hrvatsku državu. Ova misao je već po svim djelovima našeg naroda razširena, ali nije još baš u cijelom narodu ukorenjena, nije svukud prodira u osjećaj, nije se još svukud pojavila u djelovanju, a takodjer nije to djelovanje u koliko ga ima, još sustavno udešeno u svemu prema svrsi svojoj.

To sustavno djelovanje u našem narodu je preuzela stranka prava već ima tomu blizu pedeset godina. Dakle već su se, može se reći, izmijenila dva tri naraštaja, koja su preko stranke prava radila u narodu, pa ipak nema još dovoljnog ploda, nema još one vojske boraca, koja bi mogla pristupiti oživotvorenju pravaških načela. Što više, ta stranka je danas takodjer razciepana na različite skupine, koje sve o sebi nisu kadre ništa velika poduzeti.

Kako sa strankom prava tako je i još gore sa drugim strankama, koje su takodjer razciepane, ili ako to nisu, već su izginule ili su u razsapi, a na njihovim ruševinama su se podigle stranci, koje po svojoj veličini i po svojoj suštini ne mogu imati ni trajnog života ni potrebite snage na korist državnog uređenja hrvatskoga.

Od svih stranaka još je najbrojnija i najjača i najjednodušnija stranka prava, jer, govorili protivnici pravaštva što hoće, ostaje činjenicom, da je pravaša po svim hrvatskim zemljama, da su uprav onih skoro jedini, koji rade za obćenitost na svakom polju narodnog života, da su oni baš onaj čimbenik u našem narodu, koji u posve realnom smislu, uvijek od svoga postanka do danas, radi za napredak naroda svoga. Jer bilo na kojem polju narodnog života, bilo u kojemu kraju naše domovine, uvijek je bilo pravaša, koji su krčili pute prosvjetnom i gospodarstvenom radu. O političkom radu ne treba ni govoriti, jer što je prosvjetljeniji i nezavisniji, a to nije danas u pravaškom taboru, to je pod utjecajem pravaške glavne misli, pač mogli bi utvrditi, da je to od pravaša većinom i uzgojeno.

Sve ovo, što tvrdimo, moglo bi se lasno dokazati, ali ne treba, jer je sve to prilično poznato, a događaji u našem narodu sve to potvrđuju.

Pravaška misao nezavisnosti naroda svoga odjekuje u svim strankama našeg naroda, jer postupanje neprijatelja narodnih sil ih, da tu misao kao svoju prigrie. Pravaška misao nezavisnosti krši nastojanja svih vlastodržaca, jer je misao ta u većini naroda, jer tu misao zastupaju i ako su razdvojeni svi pravaši.

Nego, ako se tako stranka prava nameće samo svojom misli, što bi bilo da pravaši nisu razdvojeni, što, da je njihov rad jedinstven, sustavan, uređen u svemu prema cilju, što da svoje sile svi oni slože proti trećima na mjesto da se često glodaju među sobom? Neka prozude oni, koji znadu što je sila organizirane velike narodne stranke kao što je stranka prava, koja je znala prebrditi sve moguće progone i sve moguće zapreke kroz prošla vremena.

To bi ona znala i u buduću, jer i pojedini prepušteni sami sebi znadu to oš i danas. Mnogo je godina prošlo, da je stranka prava razdvojena, pa ipak je pokazala onu svoju snagu i samom tom činjenicom, što je još u životu i u cvatu u svim pojedinim grupacijama. Nego, naravno je, da ovih zadnjih vremena nije mogla razviti dolikujući upliv na razvoj hrvatskih odnošaja, jer nije bilo jedinstvenog djelovanja, što je trebalo. Jer i ako se radi, ako je radnja razdvojena, a često i u opreci, ne može imati pravog ploda.

Sjegurno dakle da je jedinstvenost stranke prava jedna od najpotrebitijih zahtjeva naroda, jer u ovim predstojećim deset godina imamo mi pripraviti narod na konačnu borbu proti dualizmu, a za naše jedinstvo i nezavisnost. Bez velike, organizirane stranke te borbe mi ne ćemo moći izdržati.

Borba u Banovini imala bi dakle svršiti uzpostavom jedinstva stranke prava, ako će da trajno onemogući dolazak raznih Rakodczaya i Raucha. Veseli nas, da to uvidjaju i drugi, pa u tom pogledu mislimo, da bi izborna borba, koja se u Banovini vodi, imala dati vidljiv početak tog nastojanja. Jer ako se pravaši budu klali među sobom, uživati će samo Magjar i njegove slugu u Banovini.

To je barem očito, pa za to još i danas mislimo, da je izborni sporazum proti magjarskoj misli a za hrvatsku nezavisnost posve moguć i potrebit. To bi bila već pobjeda nad magjarskom bahatosti.

Što je pak potrebitu u jednom kraju domovine, to je i u drugom svakom. To je potrebito osobito u Dalmaciji. Mi smo osvjedočeni, da svi pravaši u Dalmaciji čute korist, koja bi donijela jednodušnost svih izkušanih pravaša u narodnoj borbi. Svi to znamo, svi to govorimo, svi to želimo, ali se djelu ne pristupa.

Istina, ima dosta toga, što je nezdravo, uneseno među redove pravaške, ali zar se ne bi moglo sve to urediti kad bi se htjelo?

Kako uvijek tako i danas naglasivamo, da smo za razumni sporazum, za organizaciju, za jedinstveno djelovanje svih pravaša, pa do koga je neka nastoji učiniti sve, što je nužno da se do toga dodje. Uztrajuć ovako razdvojeni, navlasito, ako se na to prisiljeni, škodi se stvari i svaki dan se pravaši sve to više između sebe odeljećuju na korist onih strančica, koje, kako rekomo, nemadu i ne bi smjele imati trajnog života.

Hoće li pravaši pristupiti ozdravljenju i uređenju svoje stranke, to je pitanje, koje me čemo na srce svima, koji kažu, da bi to trebalo učiniti.

Mislimo, da nam je ovo trebalo naglasiti u času, kad se ta potreba obćenito čuti.

Pregovori za sklopljenje trgovačkog ugovora između Austro-Ugarske i Srbije.

Ne samo kod nas nego svugdje u austro-ugarskoj monarhiji čeka se sa opravdanom napetošću uspjeh pregovora, koji su bili nastavljeni između Austro-Ugarske i Srbije glede sklopljenja trgovačkog ugovora. Ti pregovori počeli su se voditi koncem 1905., a bili su prekinuti kad se doznalo za carinarski ugovor sklopljen između Srbije i Bugarske. Pošto Austro-Ugarskoj nije uspjelo da skloni Srbiju da napusti ugovor sa Bugarskom, zatvorila je granice prema Srbiji. Ovo je trajalo za dva mjeseca, od siečnja do ožujka 1906., kadno su pregovori opet nastavljeni tim, što je Austrija zahtjevala, da Srbija nabavi topove kod nje, na što Srbija nije mogla pristati, i s toga je u srpnju 1906. Austro-Ugarska zatvorila ponovno granicu prema Srbiji, zadržavši joj tim nemili udarac, u koliko je bio onemogućen Srbiji izvoz gotela i drugog blaga u monarhiju. Tako je granica ostala zatvorena za skoro dvije godine, a kroz to Srbija je nastojala da svom blagu pribavi druga tržišta. Austro-Ugarska je ipak došla do uvjerenja, da strogom mjerom zatvorenja granice nije postigla baš onaj uspjeh, komu se je nadala; udarac je bio težak, ali nije ekonomički upropastio Srbiju, koja, i ako je bila štetovana, znala se je snaći i održati se u ekonomičnoj krizi; dočim je Austrija u svojim industrijalnim proizvodima mnogo a i za uvijek izgubila, jer se je Srbija stala brigati ozbiljno oko podizanja vlastite industrije i to sa uspjehom. Ova spoznaja dovela je do pada Goluchowskoga i do novih pregovora sa Srbijom koncem lanjske godine, koji, više puta izprekidani, dozreli su sada dotle, da, kako službene novine javljaju, sklopljenje trgovačkog ugovora između Austro-Ugarske i Srbije može se smatrati osjeguranim.

Radi skupocje živeža a navlasito mesa našu javnost zanima ponajviše kako će se riješiti pitanje o uvozu blaga iz Srbije. Dovolji uvoza blaga uz nisku carinu odlučno se protivie agrarci i druge pole monarhije, osobito veliki posjed; protivie se i državni zadoini samo njemačkim duhom, što ih sila, da oponašaju sve

moguće ustanove Njemačke, koja je na uvoz agrarnih proizvoda udarila silne carine; napokon se protivie i balkanska politika Austro-Ugarske, koja ne bi mogla dobrim okom gledati, da se Srbija ekonomski liepe pridigne. I ako nije još javnosti poznato, što su pregovaratelji konkretna uglavii glede uvoza blaga iz Srbije, gorinavedene protivštine ne daju naslutiti, da će utanačenja donieti osobitih koristi Srbiji s jedne, a našim konsumentima s druge strane uslied nižih cijena.

Po onome, što novine javljaju, ne će ni pošto biti dozvoljen uvoz ni transit živog blaga iz Srbije, nego samo utučenog ili zaklatog blaga, a i to u ograničenju količima. Dok je stari ugovor postojao, uvažalo se iz Srbije oko 70.000 goveda i 150.000 svinja na godinu; dočim po novom ugovoru moći će se uvažati možda samo jedna četvrtina toga, ali kao zaklano meso. Pošto svakako stoji, da će biti zabranjen ne samo uvoz nego i transit živog blaga, malo će ugovor donieti koristi Srbiji, i teško da će uplivati na sniženje cijena mesa. Suviše se veli, da će ugovor sadržavati nekih strogih odredaba glede pregledbe mesa sa strane veterinarskih organa, što će uvoz znatno otegotiti.

Srbija će potom morati da na svojoj granici podigne velikih dobro uređenih klaonica, odakle će utučeno blago u znatnim količinama biti izveženo i donešeno u velika središta. Najviše će se moći tim okoristiti Beč i Budimpešta, jer prenos mesa u dalja mjesta teška je stvar raot pogibelji da se pokvari i radi većeg prevoznog troška.

Ako su istiniti glasovi novina, da će trgovački ugovor između Austro-Ugarske i Srbije sadržavati gorinavedena utanačenja o zabrani uvoza živog blaga i ograničenju uvoza zaklanog blaga, izključena je mogućnost, da se bud kako poboljšaju prilike naših tržišta glede cijena mesa.

Viesti iz Zagreba.

Zagreb, 26. siečnja.

Ivaniševićeva mislja.

U predzadnjem pismu natuknih nešto glede eventualnog kompromisa između stranke prava i Starčevićanaca za vrijeme izbora. Međutim se je ona nada izpunila. Ove je sedmice prošle boravio ovdje dva dana vrli naš zastupnik don Frano Ivanišević, da se informira da li bi se u tomu smislu mogli poduzeti pregovori između spomenutih stranaka. Kako mi je moj pouzdani pričao, zastupnik Ivanišević je došao amo u sporazumu dalmatinskih i istarskih zastupnika. U konferenciji kojoj su prisustvovali vodje pravaša oko „Hrvatske“ ovaj je korak dalmatinsko-hrvatskih zastupnika naišao na odobravanje. Potankosti glede eventualnog izbornog kompromisa nisu bile stavljene na tapet. Vrhuru istih bi se imalo govoriti tek onda, ako se Starčevićanci izjave u principu za jedan bratski sporazum. Nu prije nego bi došlo do ikakvih javnih pregovaranja imalo bi se pokušati privatnim putem postići sporazum sa Starčevićancima.

Pristanu li ovi na isti, onda bi, ako me je dobro izvjestio moj pouzdanik, nekoliko dalmatinskih i istarskih zastupnika među kojim da bi se imao nalaziti i zast. Prodan, došli amo da se postignuću izbornog sporazuma dađe biljeg bratske ljubavi.

Dodje li do sporazuma između pravaša za one kotare gdje ove stranke postavise svoje kandidate, a onda budu li složeni pravaši podupirati kod izbora samostalne Srbe protiv srbskih radikala to je izborna prognoza povoljna. Najviše bi možda prodirlo kojih pet-šest Rauchovih sluga.

Borba između Srba.

Ovdješnji „Srbobran“ i „Narodni Glasnik“ otvorise užasni bombardmant jedan proti drugomu. Oko „Srbobrana“ se kupe srbski samostanci, a oko „Narodnog Glasnika“ srbski radikali. U političkom se pravcu ne razlikuju. Program obih stranaka sadržaje glavnu točku, da se Bosna i Hercegovina imaju priključiti kraljevini Srbiji. U crkvenim autonomnim pitanjima se razlikuje njihov program. Radikali su za crkvenu zajednicu sa ugarskim biskupijama,

dok bi samostanci željeli, da se pravoslavne crkve u Ugarskoj odciepe od karlovačkog crkvenog sabora.

Radikale uslied toga podpomaže Weckerle i ugarska vlada proti samostalcima. Između njih se razvila borba do iztrage, za koju se danas ne može ništa reći kako će svršiti.

Žalostno je jedino, da su se pristaše dra. Krasojevića poklonili velikom županu pl. Hidegthyemu obećavši mu podupirati novu vladu baruna Raucha.

U Mitrovici su samostalni Srbi u prisustvu dra. Medakovića i Svetozara Pribičevića odlučili glasovati za one kandidate, koji će u saboru ustati proti Rauchovom režimu.

Rauchovi kandidati.

Do jučer je bilo poznato osamnaest imena Rauchovih kandidata. Ovih će dana postaviti vlada još nekoliko. Rauch se je izjavio da on ne treba više nego 35 glasova. Ostale do nadpolovične većine da će dobiti kod virilsta.

Poljoprivreda na primorju.

U zadnjem broju završili smo i ako u posve kratkim potezima naša razmatranja o poljoprivredi, što su se odnosila na zapuštenu Zagoru i još zapušteniju Bukovicu. Danas ćemo da malo razmatramo, one grane poljoprivrede, koje se odnose na primorje naše pokrajine, a koje ipak ne cvatu, kako bi morale. U našim razmatranjima dotaknuti ćemo se i onih faktora, kojih se to tiče a cijenimo, da im to ne će biti žao, pošto objektivna kritika ima se smatrati kao dobar savjet i prama tome ima bit susretana dobrom voljom.

Početi ćemo sa: obnovom vinograda. U ovom biti ćemo sasma kratki a to s razloga, što smo lanjske godine ovo pitanje prošetrali u više članaka, a osobito u onima, gdje se je govorilo o lozi „Colombou rupestris“.

Svakako moramo konstatirati jednu žalostnu činjenicu, a ta je, da su južni predjeli naše pokrajine ostali bez sigurnih ključica i korenjaka američanskih, jer oni, što su u Kninu na Glavici kao karanten — nasad odredjeni bili, bili su ne lanjske, već predlanjske godine napadnuti od filoksere, te tim postali neunosivi u nezaražene predjele.

Koriti direktne vlada za to ne ćemo, radje ćemo joj prišapnuti, da ne odlikuje u promaknućima ljude na imanju pok. Montia, već da ih nauči, kako da rade ne za drugo već za svrhu, za koju je Glavica bila od nezaboravnog pokojnika odredjena.

Sramota je po vladu, a pokudno po upravitelja na Glavici, čovjeka, koji ima IX razred čina, da pred njegovim nosom, u njegovoj kući, tako rekuć, filoksere nese uši, a on za to i ne zna, već treba da mu drugi ljudi, ljudi, koje on prezire, udju u kuću i prijateljski reku: Gosparu Pritz, imate uši u vašoj košulji.

Poslie ovoga svečanog otkrića, da je naša vlada bila druga, prava domaća vlada, bila bi se uvjerila, da gosp. upravitelj na Glavici može biti jedan dobar podvornik, a nikad dobar upravitelj jedne škole.

Ovu njegovu lakoumnost, kao i onu mazanje odlučujućih komisijskih članova vlade, kojima je podvržen nadzor nad Glavicom mi ne bi znali kako inače tumačiti, da li po onoj narodnoj: „Vrana vrani oči ne vadi, a ti narod“, kako ti bilo.“

Hoće li ovu lakoumnost upravitelju imanje pokrajine na Glavici očuti naši otočani na jugu odmah sada i to porazno ili tek do par godina sa većim udarcem, danas ne možemo prorokovati, ali da će se i jedno i drugo izpuniti, o tome nema sumnje. Vjerojatno je, da su vladini ljudi sami o tome uvjereni, a ako danas milom ili silom, hoće da uguše glas javnog mnjenja, to rade samo časovitu, da se održe na položaju za onaj rok vremena, koji im je potrebit, e da odjedre sa mastnom mirovinom, koju će zaslužiti samo radi liepih izleta.

(Nastavit će se.)

Naši dopisi.

Dubrovnik.

(Brzina pošte). Da se vidi kako stojimo ovamo brzinom pošte, naime razdavanjem iste, neka se čuje još ovo u ono drugo što je ishitno i opravdano glede pošta i brzjava pod sadašnjom upravom gospara Brilla već izniela na vidilo „Hrvatska Rieč“.

U Dubrovniku imamo 6 listonoša, što je obzirom na grad premalo, jer svakom poštom dolazi toliko materijala, da je svaki listonoša prenatrpan istim. A nut, razlike! U Zadru, u toj malo zbivenoj kutiji, gdje se još dobro niče, što je trgovina, imaju (možda za sami „Amts-sport“) 8 listonoša, od kojih višeput po trojica njih ide iz ureda baš praznih šaka dočim drugi nose po tri četiri pisma, kakovu novinu i to je sve. Ovo nije nikakova preferencija, jer u Zadru svaki ured ima svoju osobitu škabicu za pisma i odnosi poslužitelja ureda dolaze da pridignu sami poštice. — Ne mogu reći da je tako uvijek, u neke dane nepobitna je istina, da ne samo tri listonoša, već i po četvorica petorica njih, nemaju što da dijele. Naravno je da brzina razdavanja, odnosno primanja sa strane stranaka ovisi o materijalu pošte i prama tomu o broju istih listonoša. Ovo će barem znati ravnateljstvo pošte i brzjava, jer je to prosto pravilo trojno, a obzirom na suvišan broj zadarskih listonoša, pitali bi gospara Brilla, čemu Zadru 8 listonoša, a Dubrovniku samo 6. — Ili je to zato jer tako hoće i zahtjeva „Dalmata“?

Hajdemo napried. Jedan od listonoša u Dubrovniku, iznimno diela grada (izotnožni diela) ima da razdava poštu po svim Pločama, a onda i do Sv. Jakova, što je upravo udaljen od poštarskog ureda za 4 kilometra, odnosno 3 iz grada. Kod nas stigne pošta iz Trsta i Rieke, odnosno iz pokrajine, obično u 8 sati jutrom u Gruž. Ta pošta bude u 9 i pol sati u Dubrovniku, dok se razpača i dok svaki listonoša složi svoj materijal, te izadje iz ureda upravo je 11 sati.

Listonoša izotnožni diela grada, Ploča i Sv. Jakova, krene dakle poštom iz ureda u 11 sati, opremi taj dio grada do 12 i pol sati i tek tada počne se penjati od carinara putem Ploča. Naravno, tuda se mora zaustavljati u poštu službe u svim onim dućanima, stanovima i uredima, koji su nu u put, tako da stigne na Ploču u 1 i pol sati, i to ako je liepo vreme, inače prije 2 sata i pol nema ga ni vidjeti. Opremiš Ploču, što obično u 3 sata i pol biva, kreće put Trebinja, — pardon — put Sv. Jakova da razdieli ostatak materijala. To on opremi tek oko 5 — 6 sati, i onda se taj čovjek vraća u ured u 7 sati večerom da preda odnosno račune. — Listonoša nije tome zakašnjenju kriv. On je čovjek kao i drugi ljudi, nije automobil, nije mašina, da može letjeti, ali uza svu dobru volju, uza sve svoje nastojanje ne može da prije stigne. Višeput na Ploču stigne tako zapiehan iz podnožje Bosanke. e bi reko, „pred vratim će mi na krknuti“ a ja držim niti divokova nek tako uztrajna bila. — Njegova dakle krivnja nije. Upravitelj ureda nije takodjer tomu kriv, jer taj čovjek ne može od šest listonoša da napraviti 12, ali eh, neka „citta ducale“ ima 8 listonoša, neka „Dalmata“ štiti i svi da budemo zadovoljni?

Pravedan ili krivac.

Slika iz sadašnjosti od A. V.

Radije pomilju stotinu krivaca, prije nego se odlični osuditi na samo jednog pravednog.

Po prilici 3 do 4 kilometara odaljeno od trgovačkog grada **, u krasnoj i ubavoj okolini u Hrvatskoj, nalazilo se je plemićko imanje „Jurjevo“.

Za vrijeme ove pripreme pripadao je taj posjed bogatome veletrgu G. Ljubomiru Radujeviću, koji je u poslovnom svijetu bio smatran za najimućnijeg vlastelina i trgovca u gradu i okolici.

Mjeseca rujna 18**, slavila se je u „Jurjevu“, kao svake godine, svečanost berbe grožđica, koji liepi običaj, već od prastarih vremena uobičajio se kod Hrvata, te dalje od koljena do koljena ubaštinio.

Na tu svečanost gospodin Ljubomir pohrio bi svake godine sa svojom obitelji, pa bi tom zgodom vlastelinski dvorac vrvio sa pozvanim gostima obojeg spola, iz bliza i daleka, te bi se ljubazni domaćina po vražji znojio, skakutajući od jutra do mraka, sad amo sad tamo nadzirajući sve pripreme, jer je mnogo do toga držao, da mu gosti budu zadovoljni u njegovom gostoljubivom domu; jednom riječju: nitko nebi u takovim prilikam mogao upoznati

Znade li pak gosp. Brilla, a onda njegova gospoda povjerenici i drugi titulaši, da su Arbanasi, naime istočni dielovi Arbanasa udaljeniji iz Zadra, nego li Sv. Jakov iz Dubrovnika pa ipak u Arbanasi primaju poštu samo sat kasnije dolazke iste u Zadar. A zašto? — jer je tu pješak koji bezpotrebno dolazi i polazi iz Zadra u Arbanase i obratno u nekim danim po 5 do 6 puta. Ali što pješaku više šetnje i prenosa, to postmajsteru mastinja plaća, a nekima mastinji darovi. Jeli tako, gospodo na ravnateljstvu u Zadru?

Tri su godine, da je učinjen novi put u Dubrovniku, koji s poštarskog ureda vodi na Ploču prama Sv. Jakovu. Pitamo mi, je li ikoji od gospode povjerenika to priobčio u službenom komisionalom izvješću gosparu Brillu i predložio da bi se listonoša odlomka izotnožni diela grada, Ploča i Sv. Jakova, oduzeo dio grada, a da bi mu se u interesu trgovaca i ostalog pučanstva naredilo da iz ureda krene novim putem uprav na Ploču i put Sv. Jakova? Znađu li gospoda povjerenici i družina i jesu li o tomu izvjestili gospara Brilla, da bi se tad pošta dobila i na Ploču, odnosno Sv. Jakova 3—4 i do 5 sati prije nego se na žalost sada dobiva? Znade li gosp. Brilla da Lloydov „Graf Wurmbrand“ stigne u Gruž petkom u 8 sati, da podje u Kotor i da se vrati, te opet prosliedi put Spljeta i Trsta, a da se na Pločama još njegova pošta ne dobije? Mješte gubiti se u druge njeke poste, odnosno gospoda povjerenici morala bi se interesirati o svemu ovomu i sve to iznieti gosparu Brillu, a tad bi i njihova izvješća imala više smisla, jer bi se u istim bolje izitala potreba pučanstva, i bili puno — koristniji od onih, koja se bave time je li ovaj ili onaj ured toga i toga dana bio pometen ili ne. Mi ne ćemo učiti ravnateljstvo pošte kako će nam ovamo doći u susret obzirom na razdavanje pošte, nego ostavljamo, da obzirom na novi put, promisli kako i koliko bi to vriedilo. kad bi spomenuti listonoša tim putem pošao uprav iz ureda, put Ploča i Sv. Jakova.

Držimo, da će gosp. Brilla izpitati tu stvar i uvažiti opravdanu želju Dubrovčana.

Iz Žirja.

Na našem otoku ima dosta neobrađenoga zemljišta, koje nije podijeljeno, te je radi toga selu više na štetu nego na korist. I kod nas je kao i drugdje pustopašica izvor mnogih zala; gaj zapušten i bez vriednosti; paša slaba, a a stoka crkava od glada; na desetine djece obojega spola sprovede svoje mladenačke dane u gori bez ikakova odgoja; radi čestog preuzimanja zajedničkog zemljišta nastaju prepirke, svadje i krvavi sukobi, koji odnose seljanima mnogo dragocjena vremena i veći dio težakom mukom dobivena novca; napokon — a što je najteže — čovjek uza svu dobru volju ne smije ulagati trud i novac, da se obrani od biča filoksera. Ovo su sve posljedice pustopašice i glavni uzroci, s kojih naše selo uza sve prirodne blagodati duševno ne napreduje, a materijalno propada. O tom smo se davno uvjerali te ima dvije godine, da zahtjevamo od občinskoga upraviteljstva u Zlarinu, da provede podpunu diobu svega zajedničkoga zemljišta.

No nekima na obćini, pa i našim sadašnjim seoskim starješinama, to ne ide u račun. Oni bi time bili lišeni nekotih koristi, koji crpaju iz današnjeg, za nas nesnosnog stanja. S toga

nastaje iz petnih žila, da se provede samo djelomična dioba, kao već jednom, jer su stalni da bismo se kroz kratko vrijeme našli u istim današnjim okolnostima. Da to postignu izabrljuju neznanje seljana lukavo i nezakonito pri obdržavanju seoskih zborova, kad podjeljuju pravo glasa u seoskom zboru i kad biraju glavara i pristavu. Rek bi, da toj gospodi nije dosta što su njihovom krivnom svi naši muli porušeni, a putevi u podpunom neredu; što smo lišeni mnogih pogodnosti, koje uživaju druga sela, premda plaćamo 250⁰/₀ poreza. I u ovom bi pitanju, kao i u drugima, htjeli žrtvovati interes dieloga sela radi svoje časovite koristi. Bolje bi bilo toj gospodi, da se već jednom okane čorava posla i da vrše svoju dužnost držeći se okružnice Visokog Zemaljskog Odbora 22. prosinca 1890.

Sti smo njihovog pašovanja; naše je uztrpijenje prevršilo svaku mjeru. — Otok Žirje je naše vlastništvo. Na svome hoćemo da budemo gospodari, a ne sluga. Radom se moramo boriti za ostanak, s toga nam je neobhodno potrebna podpunna dioba obradivog zemljišta.

Ako nam slavno Obćinsko Upraviteljstvo pri tom ne će da pomogne, neka nam barem ne smeta, da će prihvatiti starija vlast odmah, jer školu u Varošu danas pohađa 310 učenika, a u Crnici ima 175 mužke i ženske djece obvezane na pohanjanje škole.

Žirjan.

Viesti.

Mjestno školsko vijeće u Šibeniku imalo je u ponedjeljak sjednicu i zatražilo je, da se pučka škola u Varošu podigne na četverozrednu, jer to faktično danas i jest, i da se za odlomak Crnicu osnuje posebna trozredna mješovita škola. Oba ova predloga, cijenimo, da će prihvatiti starija vlast odmah, jer školu u Varošu danas pohađa 310 učenika, a u Crnici ima 175 mužke i ženske djece obvezane na pohanjanje škole.

Uredništvo „Učiteljskog Glas“ javlja nam, da se je broj predbrojnika na to učiteljsko glasilo novom godinom povećalo i poskočilo od prijašnjih 650 na 1020 prebrojnika. Ovo je najbolji dokaz, koliko u tom pogledu vriede učiteljska udruženja, a ujedno je i najbolji odgovor onima, koji su tek u zadnje doba počeli omalovažavati „Učiteljski Glas“. U isto doba imojeni smo javiti, da se je dosadašnji blagajnik „Saveza dalm. učitelja“ u Splitu radi bolesti otrekao te časti, te da blagajničke poste mjesto njega vodi odorski član G. Petar Radmilović, učitelj u Splitu, na kojega se osede imaju upravljati novčane pošiljke i sve one, što spadaju u administraciju „Učiteljskog Glas“.

➤ Izvoz drva. Jučer je odputovao krcat drva iz skladišta „Steinbeiss“ parobrod dubrovačkog društva „Epidaurus“ za Bosnu i Las-Palmas. Biti će ponovno u našoj luci u ožujku. Očukuje se parobrod „Srpska Zora“ krcat ugljenom iz Englezke za društvo „Suifid“.

Za poštarsku službu u Crnici. Prama našoj nekidašnjoj tužbi, da je Crnica ostala bez službe razdavanja pošte sa strane gradskih listonoša možemo danas probičiti, da je Ravnateljstvo pošta i brzjava u Zadru izjavilo, da je selo Crnica bilo lišeno poštanske dostave po gradskom listonošu samo usljed nehotične pogriješke, koja se podkrala prepisivanjem odnosne odredbe. Ta je pogriješka bila već uredovno

odstranjena. Što se pak tiče sabiračke poštanske škrinje Ravnateljstvo pošta i brzjava izloži je odnosne izviede. Nema sumnje, da će ti izviedi izpostaviti opravdanost zahtjeva Črničana, a ovdje uzput još jednom napominjemo kako jednako opravdani zahtjev iznose već odavna i Dolac šibenski i odlomak Srma.

U Uredu za očevidnost katastra u Šibeniku za rukovođenje sekcije, koja je spadalala pok. mjeracu Vjekoslavu Pautu određen je sada naš vrlj gradjanin gosp. Franjo J. Pasić. Čestitamo i radujemo se.

Ravnateljstvo pošta i brzjava u Zadru upozorujemo na dopis iz Dubrovnika u današnjem broju, i to ne samo radi Dubrovnika, nego i radi Šibenika, u kojemu su poštarske prilike isto tako kukavne i nesretne, ako ne i gore. Nema dana da se ne čuju tužbe stranaka osobito trgovaca na razne nedovedivosti i nedostatke, koji nastaju jedino s toga, što je i na našem uredu užasna oskudica uredovnog i pomoćnog osoblja. Nek se svakud dieli jednakom mjerom, a ne komu trista, a komu ništa.

➤ Draginja Donadini. Čestitu obitelj pok. Marka Čorića i našeg političkog istomišljenika, suradnika, vodju „Hrvatskog Sokola“ u Vodlicama Franu Zenka Donadina zadelsa golema žalost. U cvietu mladosti, 22oj godini žića svoga, preminu na osvit 27. tek. mj. Draginja Donadini, rođ. Čorić. Ucvietjenju obitelji naše iskreno saučestuje. Sproved pokojnice obavio se jučer u 9 sati iz jutra. On je pokazao kao je u Vodlicama i bližnjim okolini objubljenja obitelj Čorića i koliko naš suradnik Donadini doprinašao osvješćenju puka: sve, što brnijeg u mjestu, odazvala se tuzi našeg prijatelja i sudjelovalo: predstavništvo „Hrvatske Čitaonice“, Blagajna za štednju i zajmove, Sokolska četa sa pomladkom, pučanstvo mjestu, Tribunja i Zatona; onda i ostale mjestne i občinske vlasti. Odaslanstvo, hrvatskih čitaonica Murter-Betina. Zastupstvo „Hrvatskog Sokola“ u Betini, te odjel sa starešinstvom „Hrvatskog Sokola“ u Murteru.

Hrvatski Sokol u Murteru. Murter, 25. siječnja 1908. U nedjelju na 2. veljače u 3 sata po podne saziva se glavna skupština „Hrvatskog Sokola“ u Murteru, u prostorijam Hrvatske Čitaonice. Skupština će se držati sa ovim dnevnim redom. 1. promjena uprave. 2. nadopunjenje praznih mjesta časti u slučaju potvrde stare uprave. 3. pregledanje cielokupnih računa blagajne. 4. utanačenje boljeg napredka za isto društvo. 5. pregovori. I preko oglasa, sa ovim putem se poziva sve članove društva da nesmije niko izostati. Starosta P. Plešić.

Zemaljski odbor za jezično pitanje. Ove nedjelje zemaljski odbor u Zadru poslao je ministru predsjedniku Becku ergičtan prosvjed radi zaostalog uređenja jezičnog pitanja u Dalmaciji. — Cijenimo da ovaj prosvjed, i ako s najkompetentnijeg mjesta, ne će ipak ostati osamljen, već da će se u pokrajini zauzeti uobće odlučno stanoviste proti držanju vlade, proti njezinu bagatelisanju ovakog važnog pitanja, proti njezinu građenju vlastite besjede.

➤ Kakovim se sredstvima služe! Namještenici na parobrodima „Dalmatie“, koji su se nalazili u Zadru, prihvatili su prekućer opet radnju. Kaže se, da su ih na to naveli politički razlozi, jer da je njekim zadarskim dogosparima uspjelo uvjeriti te namještenike, da je štrajk u Splitu bio udešen jedino u svrhu, da društvo „Dalmatia“ bude pohačeno i da mu

u veselom i brižljivom domaćinu mučaljivog ukoočnog trgovca-račundjiju iz grada.

Gospodin Ljubomir Radujević stanovao je inače skoro kroz cijelu godinu u gradu, a uprava imanja bila je povjerena valjanome upravitelju, gospodarske škole u Krizevcima, koji je prije nego što je preuzeo upravu imanja kod gosp. Radujevića, bio kroz dulji niz godina upraviteljem jednog plemićkog dvorca u hrvatskom zagorju.

Samo ljeti kada bi sunčane zrake jače pripicale, a zrak u gradu postao zađušljiv, a sparinna nesnosna, tada bi običavala gospodja Radujevićka sa svojom jedinicom proboraviti nekotoliko sedmica na imanju, a gospodin Ljubomir bi tada svaku večer po svršetku poslovnih sata, došetao, ili ako bi bilo ružno vrijeme dovezao konjima.

Akoprem se je gospodina Ljubomira ubrajalo među najimućnije trgovce u gradu, to se on ipak nije stidio da po cijeli dan nadzire poslove u svojoj trgovini, pa je što se izornog reda i točnosti u poslovanju tiče, bio ogledalo ostalim trgovcim, ali za to mu se ipak nije s nikakve strane moglo predbaciti da je možda bio prestrog ili preškrb, ne, nasuprot on je svojom pravednošću, eblagosti i točnosti, znao osvjetiti svakog za sebi, pa upravo s tih vrлина svatko u gradu i okolici visoko ga cienio i štovao.

A bio je gospodin Radojević, što ovdje odmah spominjamo. upravo ljubomoran na dobar glas svoje tvitke, koja je što se toga tiče bila prva u cielom gradu, te kao takova poznata svem poslovnom svijetu na daleko i široko.

Gospodinu „Ljubomiru Radujeviću“, umrla je prva supruga ostaviv mu kao uspomenu na sretan bračni život, maleno žensko čedo, živu sliku pokojnice, kojemu je posvetio svu skrb i brigu, te pazio kao zenicu oka svoga. I upravo ta prekomajna ljubav prama ovome nevinome siročetu, ponukala je za stalno gosp. Radajevića, premda mu je 50 bilo zabilježeno na životnom rovašu, da se po drugi ogleda, kako bi svome malenom čedancu našao drugu majku, koja bi ga čuvala i odgojila, jer u svu ljubav prama nevinom siročetu ipak nije mogao radi prevelikih posala, da nanj pripazi kako bi htio.

Jednog liepog dana začudio se je cieli grad na viest, koja se širila munjevnom brzinom od usta do usta, da je gospodin Ljubomir, poznat kao vrlo susretljiv, te zauzet samo za trgovačke poslove, oženio za svoje već podmaklo doba ipak premladu, ali za to veoma izobraženu, krasnu i živahnju djevojku, koja je tek dvodesta godinu navršila, pa se ovaj korak gospodinu Ljubomira, kako već u takovim prilikam biva, na razne načine tumačio, a osobito neumorno su pri toj razpravi sudjelovale

mnogobrojne starije i ocvalde djevojke, kojim se i ovog puta nepromišljenim korakom gospodina Radujevića iznevjerila sreća, da se domognu muža, na račun G. Ljubomira, koji im eto nesmiljeno raztepe sve sladke sne, snivane u bezkrajnim i bezsennim noćim.

Prošle su međutim već 2 godine, odkada je gospodin Ljubomir doveo svoju ženicu u svoj dom, ali nagadjanja i prorocanstva njihovih ni na dlaku se nisu izpunila, nasuprot gosp. Radujević živio je sa svojom krasnom mladom ženicom u najboljem bračnom skladu, dapače gosp. Ljubomir obožavao je Milku (tako joj je bilo ime), a ona ga je ljubila svom nježnosti ženskog ljubaveg srca.

Da je gosp. Ljubomir toliko obožavao i ljubio svoju mladu ženicu, to naravno mnogim nije išto u glavu. On — trgovac od pete do glave, koji je uvijek samo računao i tvrdio se, da unmoži svoj imetak, točan u svojim trgovačkim poslovima i obikama do skrajnosti, pa da može tako nježno ljubiti?

„Ne!“ — to je jedina točka u životu gosp. Ljubomira, koja nije u redu.

Poslie smrti prve supruge gosp. Ljubomira bio je prilijen da nadije svom djetetu koga da mu povjeri skrb i brigu nad njime. Preporučio mu gospodjicu Milku, koja se te službe dragovoljno primila.

(Nastaviti će se).

sjeđište bude u Splitu. — Zadarska lacmančad uvijek ista! Bit će bolja!

Narodna propast. Primamo iz Sinja: Ovih dana obćinsko upraviteljstvo razaslalo svim glavarim odluku u kojoj javlja, da je bosanska vlada ograničila broj marve na ovogodišnju pašu. Prošle godine dozvoljila je da 40.000 glava, a za ovu godinu dozvoljava da iz ciele sinjske krajine može blaga počti na starinsko pravo paše samo do 14.000 glava blaga. Strašno čuti, a kamo li vjerovati. — Užasna strava i metež nastali u narodu. Pomoć vapije od svih zanimanika, obćine, vlade, zastupnika, da mu se smiluje, da ga iz očite propasti izbavi, dok još malo vremena ima. — Do koga je, neka se makne, neka biednom narodu činom pomoć i samilenje pokaže, da ga prokletstvo naroda ne sustigne.

Iz Bitelića (Sinj) primamo: Kuće starije Bitelića, gornjega i donjega pozivlju dopisnika „Pučke Slobode“, koji se je podvalama i klevetama nabacio na njihova vrlig i radišnog župnika Don Špira Novaka, da izadje na sriedu s imenom, ako je junak, i da će se onda tek s njime ogledati. Ne učini li to, ostaje i pred licem javnosti klevetnik, kao što je već pred svima, koji poznaju župnika Novaka.

Novo učiteljsko društvo. U benkovackom kotaru ustanovio se promicateljni odbor od učitelja M. Maršana, M. Zrilića, J. Krstića i J. Mazalina, koji dogovorno s učiteljima onog kotara imaju da pripreme sve za osnivanje učiteljskog društva za Benkovac i školski kotar benkovacki. Učiteljsko društvo u Šibeniku bilo je pomeutum odboru pri ruci u tom pohvatu te će do koji dan društvena pravila bit dostavljena namjesticu na odobrenje. Prijatelji škole i učiteljstva može samo da veseli sve to razvijanje svijest naših učitelja i sve to priležnije njihovo nastojanje oko vlastite organizacije.

Lloydov saobraćaj u Dalmaciji. Na 21. o. m. bila je u ministarstvu trgovine konferencija, u kojoj su sudjelovali predstavnici Lloyda i plovidbenog društva „Dalmatia“. Budući da sve do izmaka prošle godine nije se došlo do konačnog ugovora za saobraćaj u Dalmaciji, Lloyd je uveo, počevši od 1. siječnja, trgovinsku prugu put Metkovića, koja ne će djelovati na osnovi jednog ugovora sa subvencijom, nego kao slobodna plovidba. Ovom će prugom plovidi brže ladje dva puta na nedjelju, tako da će ciele put trajati 24 sata, dok su prije ploville ladje, kojima se za ovaj isti put hoćase dva put toliko vremena. Sad su dalmatinski vlastnici brodova prosvjedovali proti toj pruzi, jer da ona njima pravi veliku utakmicu. Ali je Lloyd ostao pri svojoj, budući da za tu prugu ne prima nikakve subvencije. Skupština u ministarstvu trgovine imala je svrhu da se to pitanje riješi. Bilo je predloženo da Lloyd i dalmatinski pothvatnici zajedno tjeraju tu saobraćajnu prugu, pa će se na ovoj osnovi pregovori nastaviti.

Pri zauzeću Dubrovnika. — Francuzki general Marmont bijaše darovao nekom Petroviću nazad 102 godine pri zauzeću Dubrovnika jedan napoleon. Unuk tog Petrovića, dr. Jovan Petrović prodao je ovih dana taj darovani novac za 150.000 franaka. Zaista mu više ne treba radići od odvjetnika.

O puljskim prilikama bilo je ovih dana pretresanja u Beču. Gotovoga se ne zna ništa, sve je još tajno, ali na svaki način za komoru nije najbolje. Čuje se, da puljski izbori ne će biti niti potvrđeni a niti uništeni, te da će se izdati posebni strožiji zakoni za Pulu budući to važna državna tvrdjava i pošto se i u Beču ozbiljno uzela sve to većma rastuća moć kamore. Hrvati u Puli su i onako naučeni zlu a gore nego im je sada, ne može biti, dakle bilo kako bilo, oni se ne boje mnogo. Svi znatiželjno očekuju kako će svršiti pogovori u Beču i što će iz svega toga izleći, a najviše strepe kamoraši koji su dosta zločina počinili na tielu hrvatskog naroda.

Podružnica družbe Sv. Ćirila i Metoda u Šibeniku dostavila je ovih dana našoj družbi u Volosko K. 1301-50. Osim članarine i prinosne sakupljenih među članovima, u toj je svoti ubrojena potpora rodoljubive Šibenske obćine u iznosu od K. 500.—, kao i prinosi sabrani putem slavice uprave šibenske „Hrv. Rieči“.

Družbino ravnateljstvo izrazilo je osobitu zahvalu veličnomu odboru svoje podružnice u Šibeniku, a tako i slavnim uredništvu „Hrv. Rieči“ i rodoljubivom zastupstvu šibenske obćine.

Žigice družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru doniet će kako čujemo za drugo poljeće 1907. našoj družbi oko 11600 K. Prema tomu će od družbinih žigica što ih je tvrdka „Solo“ razpaćavala tekom godine 1907., zapasti našu družbu 21000 kruna.

Družbina cikorija donela je u drugom poljeću 1907. K. 847-44. Niolo nam je, što možemo da i u tom proizvodu zabilježimo liep napredak prema lanjskoj godini, a do volje je naših vriednih domaćica, da taj napredak bude do godine još veći.

Cigaretini papir što ga daje u promet g. Stjepan Gamulin iz Dalmacije, donio je družbi u drugom poljeću 1907. K. 335-60 prihoda.

Sve gore napomenute družbine proizvode preporuča naša družba najtoplje. Podružnica družbe Sv. Ćirila i Metoda Starigrad u Dalmaciji dostavila je ovih dana našoj družbi K. 120-50. Taj se novac sabrao prigodom promaknuća gosp. D. Babare K. 7.—; kod oprostne večere g. I. Plančića K. 9.—; kod mlade mise don Josipa Grgićevića K. 42-36; prigodom smrti braće Fabiani K. 11.—; od učitelja M. Ruževića K. 2.—; ukupno K. 77-87. Živjeli naša vriedna podružnica u Starom gradu.

Ravnateljstvo družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru primilo je nadalje sljedeće prinose: Gđica Jelka Kladarić učiteljica, Sikirević, sakupljenih prigodom tombole kod župnika P. Čačića K. 7-04. — Gosp. I. Mičetić, profesor u Varaždinu, šalje sabranih na svatovima gosp. Srećka Hartmana K. 15.—, Uprava „Narodne Obrane“ prinosi za god. 1907. K. 363-89. — Dr. Pero Magdić sakupljenih na novu godinu u župnom dvoru Fr. pl. Tompića u Vinici K. 4.—. — Uprava „Hrvatska Krune“ u Klubu prinosi za god. 1907. K. 256.—. — Klub mladih rodoljuba Otok na Dobri sabranih K. 28-02. — Gosp. N. Jedlinić nadučitelj, Omišalj sakupio prigodom krštenja svoje pranećaknje K. 6.—. — G. Magašić Niko učitelj, Baška, šalje umjesto čestitaka profesoru Mandiću K. 7.—. — Družbina podružnica u Šibeniku šalje prihode za god. 1907. K. 1301-50. — Seoska blagajna za štednju i zajmove u Baškoj u ime potpore K. 100.—. — Hrvatsko pjevačko društvo „Lovor“ u Slunju kao božićni dar K. 25.—. — Uprava „Pučkog Prijatelja“ na Krku K. 40.—. — G. Ivančević F. u Trstu, šalje sakupljenih na banketu prigodom Mandićeve proslave K. 20.—.

Nadalje primilo je Ravnateljstvo podpore obćinskih i gradskih poglavarstva: Obćinsko poglavarstvo Kastav K. 300.—. — Obć. poglavarstvo Plešivica u Dosincu K. 10.—. — Obć. pogl. Sv. Ivan Žabno K. 20.—. — Obć. pogl. Marušević K. 10.—. — Obć. pogl. Novigrad-Podravski K. 5.—. — Obć. upraviteljstvo Kotor K. 20.—. — Obć. pogl. u Podvinju K. 20.—. — Obć. pogl. Kraljevica K. 20.—. — Obć. pogl. Pregrada K. 10.—. — Obć. pogl. Sokolovac K. 10.—. — Obć. pogl. Stupnik K. 10.—. — Obć. glavarstvo Boljun K. 100.—. — Obć. pogl. Čavle K. 20.—. — Gradsko poglavarstvo Bjelovar K. 50.—. — Obć. pogl. Berak K. 10.—.

Živjeli plemeniti darovatelji! Napried za družbu!

Prodavačima vina na znanje. Novim zakonom o vinu 12. travnja 1907. određeno je, da se paragrafi 2 do uključivo 14 tog zakona, koji se odnose na sastav i postupak s vinom, imaju izložiti u prostorijama što služe za priredjivanje, čuvanje i prodavanje vina. U tu svrhu naravski da će se morat upotrebiti naročiti odtisci spomenutih paragrafa. — Nakladna tvrdka H. Hirschmann u Beču (Schauffergasse br. 6.) priredila je odtiske tih paragrafa i u hrvatskom jeziku, te se nategnuti na karton mogu dobiti uz cieniu od 80 para, u koju je uključena i poštarina.

Historički događaj na Rieci. Ovih dana krenuo je iz riečke luke izseljenički parobrod Cunardline „Slavonia“ u Ameriku — podupno prazan. Ma ni ciglog izseljenika nije bilo, dočim je u svoje vrijeme njih nekoliko stotina vozio baš taj parobrod preko debelog mora u novu zemlju. Doista historički događaj!

Novo Rauchovo glasilo. Ban Pavao baruu Rauch izdat će početkom veljače svoje glasilo. List će se zvati „Ustav“, a uredjivat će ga Vilim pl. Dorotka.

Kako se piše Rauchu. Izmedju ministra Weckerla i baruna Raucha došlo je do nesuglasica radi hrvatskog ministra. Ban Rauch hoće da ukloni Josipovića, dok Weckerle ne će. Radi toga je došlo do nesporazumka. Weckerle je navodno stavio ultimatum, ako već Josipović mora ići, onda ne će ministrom postati pl. Vučićić, nego pl. Jellačić, jer Weckerle hoće na taj način da pokaže, kako su se okolnosti od godine 1848. u Hrvatskoj znatno promienile. — Rauch se još nije dobro ni sprjateljstvo s bankom stolicom, a već se eto širu glasovi, da će morat odstupiti. Tako je magjarski liberalni list „Budapesti Naplo“ donio viest, da je magjarska vlada odlučila žrtvovati baruna Pavla Raucha, radi nekih njegovih neugodnih obiteljskih stvari, radi kojih on nemože sjediti na banskoj stolici. Za ove je stvari ugarska vlada donazla tek iza demonstracija u Zagrebu pri ba-

novu dolazku. Rauchov bi nasljednik imao biti Hideghety. Ovako se baruu Rauchu piše s magjarske strane, a kako mu se piše s hrvatske strane vidjet će se doskora.

NAŠE BRZOJAVKE.

Beč, 29. U jučerašnjoj sjednici delegacija poprimljen je proračun za ratnu mornaricu.

Zagreb, 29. Bišvi „ban“ Rakodczay imenovan je predsjednikom stola sedmorice.

Sofija, 29. Malimovu je povjereno sastavljenje novog ministarskog kabineta.

Pariz, 29. Komora je glasovala vladi povjerenje na njezinom držanju u pitanju Maroka.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.)
Vlasnik, izdatelj i odgovorni urednik Josip Drezga

Natječajni oglas.

Otvara se natječaj do uključivo 31. januara t. g. na 20 mjesta palubnih častnika po prilici i na još toliko mašinista uz sljedeće uvjete.

PRUGE I. REDA. Kapetani zapovjednici.

Početna plaća	K 2400.—
Nakon dvie godine službe	2600.—
„ četiri „	2800.—
„ šest „	3000.—
„ osam „	3200.—
„ deset „	3400.—
„ dvanaest „	3600.—

I. Mašiniste.

Početna plaća	K 2400.—
Nakon dvie godine službe	2600.—
„ četiri „	2800.—
„ šest „	3000.—
„ osam „	3200.—
„ deset „	3400.—

I. Častnici i II. Mašiniste.

Početna plaća	K 1600.—
Nakon dvie godine službe	1800.—
„ četiri „	2000.—
„ šest „	2200.—

PRUGE II. REDA.

Zapovjednici parobroda određenih za pruge II. reda pobiraju plaću I. častnika. Na ovjem parobrodima biće ukrcani **II. mašiniste.**

Društvene pruge I. reda jesu one, kojima je određen početni odlazak iz Trsta, zatim pruge: Split-Vis, Split-Brač, Split-Metković, Zadar-Rab, Zadar-Šibenik (brza) i okružna pruga Korčule, dočim sve ostale spadaju u pruge II. reda.

Na prugama I. reda biće pripušteni jedino kapetani duge plovidbe: dočim častnici, koji su služili kod prestalih družtva, biće iznimno pripušteni ako dokažu dovoljno usposobljenje za upravljanje velike obalne plovidbe.

Palubni častnici II. reda moraju naprotiv dokazati da posjeduju barem ovlaštenje da mogu upravljati parobrodima određenim za veliku obalnu plovidbu. Iznimno za častnike prestalih družtva odustaje se od ove odredbe.

Osim plaće zamčena je svim častnicima hrana u naravi, a gdje ova ne bude držana na račun družtva, određuje se odšteta od K 3.— za zapovjednike I. reda, a za sve druge častnike K 2.— dnevno.

U tim slučajevima, osim vlastite odštete, primat će kapetan K 1.— za svaku osobu njegove momčadi i morat će priskrbiti, pod vlastitu odgovornost, hranu zdravu i u kolikočig odgovarajućoj skrbljaljkama koje će družtvo sastaviti uz odobrenje Pomorske Vlasti.

Kuhar će stojati na teret parobroda. Primanje u službu sledi za godinu dana privremeno, nakon ovoga roka i pohvalne službe, častnik postaje stalnim uz pravo na mirovinu, ako pri imenovanju nije nadmašio 40. godinu života.

Mirovina će biti određena na način, da će častnik, nakon 40 godina stalne službe, primiti čitavu plaću do najvišega iznosa od K 2400.—

Mirovine udovicama i siročadi biće jednake onim određenim državnim činovnicima X. razreda. Dočim doprinosi stojaće na teret častnika za jednu jednaku polovinu.

Uzajamna prava i dužnosti biće uređene sa osobitom službenom pragmatikom koja će biti odobrena od c. k. Ministarstva Trgovine. Molbenice za pripuštenje imaju biti upravljenice Ravnateljstvu u Trstu — Ulica S. Giorgio br. 4. poštom ili eventualno brzojavno, podkriepijene izpravama kojim je dokazana sposobnost natjecatelja.

Trst, 24. januara 1908.

Ravnateljstvo parne plovidbe „Dalmatia“.

Vozni red paroplovidbenog društva „Dalmatia“.

Pruga Trst-Šibenik (trgovačka).

Odlazi iz Trsta u četvrtak u 4 sata po p., ticajući: Izolu, Unje, Lošinj mali, Olib, Silbu, Zadar, Biograd, Tiesno, Vodice, Zlarin, Šibenik, dolazi u Rogoznicu u ponedjeljak u 5 sati pr. p.

Povratak: odlazi iz Rogoznice u ponedjeljak u 6 sati pr. p., dolazi u Trst u utok u 1 sat po podne.

Pruga Trst-Metković I. (poštanska).

Polazi iz Trsta u sriedu u podne, ticajući: Rovinj, Pulu, Lošinj mali, Silbu, Zadar, Zlarin, Šibenik, Zlarin, Rogoznicu, Trogir, Split, Supetar, Postira, Omiš, Pučišća, Makarsko, Gradac, Trpanj, Opuzen, dolazi u Metković u petak u 4³/₄ po p.

Povratak: odlazi iz Metkovića u nedjelju u 8¹/₂ pr. p., dolazi u Trst utok u 7¹/₄ pr. podne.

Pruga Trst-Metković II. (poštanska).

Polazi iz Trsta u sobotu u 5 sati po p., ticajući: Pulu, Lošinj mali, Zadar, Šibenik, Split, dolazi u Metković u ponedjeljak u 6³/₄ pr. p.

Povratak: odlazi iz Metkovića u utok u 8¹/₂ pr. p., dolazi u Trst u sriedu u 11 sati po podne.

Pruga Trst-Metković III. (poštanska).

Polazi iz Trsta u ponedjeljak u 5 s. po p., ticajući: Pulu, Lošinj mali, Zadar, Biograd, Vodice, Šibenik, Split, Starigrad, Bol, Jelsu, Sumartin, Makarsko, Sućuraj, Trpanj, Opuzen, dolazi u Metković u sriedu u 4¹/₂ sata po podne.

Povratak: odlazi iz Metkovića u četvrtak u 3 sata po p., dolazi u Trst u sobotu u 6¹/₂ sati pr. podne.

Pruga Trst-Metković (trgovačka).

Polazi iz Trsta u petak u 4 sata po p., ticajući: Piran, Zadar, Šibenik, Trogir, Kaštela, Split, Krilo, Supetar, Malirat, Omiš, Baškavoda, Makarsku, dolazi u Metković u ponedjeljak u 6 sati pr. podne.

Povratak: odlazi iz Metkovića u ponedjeljak u 4 sata po p., dolazi u Trst u četvrtak u 8 sati pr. podne.

Pruga Trst-Korčula (poštanska).

Polazi iz Trsta u nedjelju u 8 sati pr. p., ticajući: Pulu, Lošinj mali, Zadar, Šibenik, Trogir, Split, Starigrad, Hvar, Vis, Valuluka, Lastovo, dolazi u Korčulu u utok u 12-15 po podne.

Povratak: odlazi iz Korčule u utok u 2¹/₂ sata po p., dolazi u Trst u petak u 7¹/₄ prije podne.

Pruga Trst-Split (poštanska Pula-Zadar).

Polazi iz Trsta u sobotu u 4¹/₂ sata pr. p., ticajući: Piran, Rovinj, Pulu, Cres, Rabac, Malinsku, Kaisole, Krk, Rab, Lošinj veliki, Novalje, Košljun, Mulat, Zadar, Šibenik, Trogir, Kaštela, dolazi u Split u u ponedjeljak u 6¹/₂ sati po podne.

Povratak: odlazi iz Splita u utok u 5 sati pr. p., dolazi u Trst u četvrtak u 5 sati po podne.

Pruga Trst-Vis (trgovačka).

Polazi iz Trsta u sriedu u 7 sati pr. p., ticajući: Piran, Rovinj, Zadar, Šibenik, Trogir, Kaštela, Sv. Kajo, Split, Krilo, Malirat, Milnu, Starigrad, Hvar, Vis, dolazi u Komizu u petak u 7¹/₂ prije podne.

Povratak: odlazi iz Komize u petak u 8¹/₂ sati pr. p., dolazi u Trst u ponedjeljak u 7 sati prije podne.

PODRUŽNICA HRVATSKE VJERESIJSKE BANKE - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u konto korentu u ček prometu; eskomptuje mjenice, financira trgovačke poslove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednime. Devize se preuzimaju najkulatnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

Dionička glavnica K. 1.000.000

Pričuva zaklada 100.000
Centralna Dubrovnik - - - - -
- - Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrbuje zajmove uz amortizaciju kotarima, općinama, i javnim korporacijama.

MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razeternice, založnice, srečke, valute, kupone. Prodaja srečaka na obročno odplaćivanje. Osjeganje proti gubitku kod ždriebanja. Revizija srečaka i vrijednostnih papira bezplatno. Unovčenje kupona bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, drago kamenje itd. uz najkulatnije uvjete.

Preporučuje se najbolje P. N. Obdinstvu za praeđu svakovratnih radnja, kao: raznih djela i brošura, posajnica, kuverata, listovnih i trgovačkih

Hrvatska Tiskara

u Šibeniku
(ulica Stolne Crkve).

NOVO
ustanovljena

papira, zaručnih i vjenčanin obljava, osamrtica i sve druge u tu struku zasjocajube radnje. Jamci za tačnu i modernu israbu uz posve umjerane ciena.

Jadranska Banka U TRSTU.

Bankovne prostorije u ulici Cassa di risparmio, Br. 5.
..... Vlastita zgrada.

Obavlja sve bankovne i mjenične poslove: eskomptuje mjenice, daje predjmove na vrijednostne papire, kao i na robu ležuću u javnim skladištima.

Kupuje i prodaje vrijednostne papire, svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni novac, te banknote i unovčuje kupovne i izdriebane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje doznake na sva glavija tržišta monarhije i inozemstva, te otvara vjeresije uz izprave (dokumnte) ukrcavanja.

Prima novac na štedioničke knjižice u tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i najsvjestnije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod prvih hipotekarnih zavoda uz najniže uvjete.

Banca Commerciale Triestina

prima:

Uložke u krunam uz uložničke Listove:

sa odkazom od 5 dana uz 2³/₄ %
" " " 15 " " 3⁰/₁₀ %
" " " 30 " " 4¹/₁₀ %

Uložke u zlatnim Napoleonima ili u engl. funtim.

(šterlinam) uz uložničke Listove:
sa odkazom od 15 dana uz 2⁰/₁₀ %
" " " 30 " " 2¹/₁₀ %
" " " 3 " " 3⁰/₁₀ %

NB. Za uložne listove sada u toku, novi kamatnik ulazi u kriepest 15.og Novembra i 10.og Decembra o. g.; izdaje blagajničke doznačnice na donosioca sa škadencom od 1 mjeseca uz kamatnjak od 1¹/₁₀ %.

Banko-žiro i Tekući račun. Valuta od dana uložnja, uz kamatnjak koji će se ustanoviti; obavlja inkasso mjestnih računa, mjenica glasećih na Trst, Beč, Budimpeštu, Prag i druge glavne gradove Monarhije, te plaća domicile svojih korentista bez ikakvog troška.

Izdaje uložne knjižice na štednju uz dobit od 3¹/₁₀ %.

Obvara tekuće račune u raznim vrijednotama. Inkassi: Obavlja utjerivanje mjenica na sva mjesta Inostranstva, odrezaka i izdriebanih vrijednostnih papira uz umjerene uvjete.

Izdaje svojim korentistima doznačnice na Beč, Aussig, Bielitz, Brno, Budimpeštu, Carlsbad, Cervignano, Cormons, Cernovicu, Eger, Rieku, Friedeck, Gablonz, Goricu, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Lavov, Linz, Olomuc, Pilsen, Polu, Prag, Prossnitz, Dubrovnik, Solnograd (Salzburg), Split, Peplitz, Troppau, Warnsdorf, Bučko-Novomjesto i druge gradove Monarhije bez ikakvog troška, a na Inozemstvo po najboljem dnevnom tečaju.

Izdaje **Kreditne listove** na sva mjesta Monarhije i Inozemstva.

Bavi se **kupnjom uz tovarne dokumente** u Novli Jork, London, Pariz, Hamburg, itd. itd. uz umjereni kamatnjak.

Daje **predajme na vrijednostne papire, robu, warrants i tovarne dokumente** uz uvjete, koje će se ustanoviti.

Daje **jamčevinu za carine** skladišta Kontirinja (Contirungs-Lager).

Preuzimlje u **pohranu i upravljanje:**

U sobi sigurnosti, koja pruža najveću garanciju proti kojoj nu drago pogibejli provale i vatre i kojoj je posvećen osobiti nadzor sa strane bankovnih organa, primaju se u pohranu vrijednostni papiri, zlato, srebro i dragocjenosti, uz povoljne uvjete, te se na zahtjev preuzima i upravljanje istih.

Osjeđujuće vrijednote proti gubitim ždriebanja.

Banca Commerciale Triestina.

..... JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. obćinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama, svoju krasnu uređjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIEĆA

Kod mene se dobit mogu izvrsne, a od mnogih priznate u svim veličinama

— svieće od pravog pčelinjeg voska —

kao i finog crkvenog tamjana.

Prodajem dobra vrcanog — po zdravlje — korisna meda Klg. po K. 1:20.

Kupujem uz dobru cieniu u svim kolikocama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspremnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

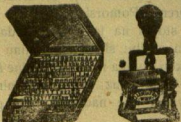
S veleštovanjem

VLADIMIR KULIĆ
Šibenik (Dalmacija) Glavna ulica.

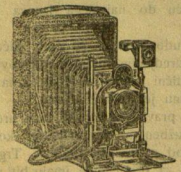
..... JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIEĆA U ŠIBENIKU.

KNJIŽARA I PAPIRNICA IVANA GRIMANI-A

Glavna ulica - ŠIBENIK - Glavna ulica

Preduzimlje naručbe svakovrstnih pečata od kauschucka i kovine.

Skladiste fotografiskih aparata i svih nužrednih potrebšćina.

preporuča svoj veliki izbor lepih HRVATSKIH, TALIJANSKIH, NAEMAČKIH I FRANCUZKIH KNJIGA, romana, slovnicka, riečnicka, ondas pisacih sprava, trgovačkih knjiga, uredovnog papira, elegantnih listova za pisma, razglednica i t. d.

Prima-pretplate na sve hrvatske i strane časopise uz originalnu cieniu sa tačnim i brzim dostavljanjem u kuću. Velika zalaha svakovrstnih toplomjera, zvieker-naočala od najbolje vrsti i leća u svim gradacijama. VANASKE NARUČBE OBAVLJA KRETOM POŠTE.

Skladiste najboljih i najjeftinijih šivacih strojeva „SINGER“ najnovijih sistema.

NE ČITATI

samo već kušati se mora
davno prokušani medicinski

STECKENPFERD - - -

od **LIJILJANOVA MLIEKA** SAPUN

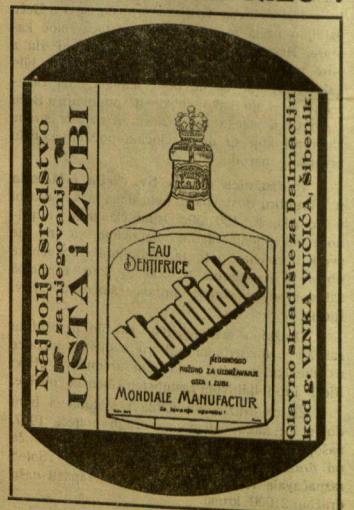
od BERGMANNA I Druša, Draždjani i Tetschen na/L. od prije poznat pod imenom **BERGMANNOVA SAPUNA**

od lijljanova mlieka da se lice oslobodi od sunsanih pjegica, da zadobije bijeli tein i nježnu boju.

Pretplatno komad po 80 para

u drogariji **VINKA VUČIĆA**
ŠIBENIK.

ŠIRITE - „HRVATSKU RIEČI“!

Trgovci! Oglašujte u „Hrvatskoj Rieči“!